

SZKOŁA POLICJI W PILE

<http://pila.szkołapolicji.gov.pl/spp/dzialalnosc/ogledziny/359,Pojecie-ogledzin-i-ich-podstawy-prawne.html>
2018-05-22, 23:25

POJĘCIE OGLEDZIN I ICH PODSTAWY PRAWNE

Oględziny to czynność procesowa polegająca na szczegółowej obserwacji, wykrywaniu i zabezpieczaniu śladów kryminalistycznych miejsca, osoby, rzeczy lub zwłok, przeprowadzana przez człowieka za pomocą zmysłów i z wykorzystaniem środków technicznych, w celu wyjaśnienia charakteru i okoliczności powstałego zdarzenia oraz ustalenia jego sprawcy.

Biorąc pod uwagę kryterium przedmiotowe, na podstawie art. 207 § 1 k.p.k. oględziny można podzielić na:

1. oględziny miejsca,
2. oględziny osoby,
3. oględziny rzeczy.

Podstawowym celem oględzin jest obiektywna rekonstrukcja przebiegu zdarzenia i zabezpieczenie rzeczowego materiału dowodowego dla potrzeb postępowania karnego. Osiągnięcie głównego celu możliwe jest dzięki realizacji celów cząstkowych, które określa reguła tzw. 7 złotych pytań kryminalistyki - co? gdzie? kiedy? jak? czym? dlaczego? kto?

Co się wydarzyło? - należy ustalić, czy zdarzenie będące przedmiotem zainteresowania jest przestępstwem, czy może jest to innego rodzaju zdarzenie, np. nieszczęśliwy wypadek, działanie sił przyrody (pożar) itp.

Gdzie miało miejsce zdarzenie? - trzeba ustalić, gdzie faktycznie przebiegało całe zdarzenie (przestępstwo) oraz gdzie nastąpił skutek, a następnie ustalić inne miejsca mające związek ze zdarzeniem.

Kiedy zaistniało zdarzenie? - chodzi tu o ustalenie czasu popełnienia przestępstwa, ewentualnie czasu trwania zdarzenia. Jak przebiegało zdarzenie? - przede wszystkim należy ustalić dokładny przebieg zdarzenia (chronologię).

Czym posługiwał się sprawca? - należy ustalić rodzaj środków i narzędzi, które służyły sprawcy do popełnienia przestępstwa.

Dlaczego sprawca popełnił przestępstwo? - trzeba określić, czym kierował się sprawca, dokonując przestępstwa, jaki był motyw jego działania.

Kto był uczestnikiem zdarzenia? - przede wszystkim należy ustalić sprawcę (sprawców) i pokrzywdzonych, a następnie określić rolę poszczególnych uczestników zdarzenia (np. sprawca główny, pomocnik).

Uzyskanie odpowiedzi na powyższe pytania jest uwarunkowane:

1. przebiegiem i wynikami oględzin,
2. uzyskanymi wcześniej informacjami o zdarzeniu,
3. wynikami innych czynności przeprowadzonych w trakcie śledczego (kryminalistycznego) badania miejsca zdarzenia,
4. wiedzą oraz doświadczeniem zawodowym policjantów obsługujących zdarzenie.

Aby odpowiedzi udzielone na postawione wyżej pytania były sensowne, należy zrealizować szczegółowe zadania oględzin. Zadania te są różne, w zależności od rodzaju zdarzenia i miejsca jego wystąpienia. Praktyka wykazuje, że bez względu na rodzaj i charakter zdarzenia można wyodrębnić pewien zakres zadań wspólnych. Należą do nich:

- określenie drogi przyścia i odejścia osób uczestniczących w zdarzeniu,
- ustalenie kierunków poruszania się poszczególnych osób na miejscu zdarzenia, sposobu ich zachowania i czasu ich pobytu na miejscu zdarzenia,
- ustalenie, czy pozostawiono ślady (jeżeli tak, należy je ujawnić, wstępnie zbadać oraz zabezpieczyć pod względem kryminalistyczno-procesowym), czy są to ślady jednego lub kilku sprawców, punktu szczytowego przestępstwa, np. ognisko pożaru,
- wskazanie tzw. okoliczności negatywnych,
- określenie miejsca, skąd można było widzieć zdarzenie lub je słyszeć oraz ustalenie osób mogących je widzieć lub słyszeć,
- utrwalenie zastanego stanu rzeczy zgodnie z wymogami procedury karnej.

Realizacja zadań oględzin pozwala na wypracowanie najbardziej prawdopodobnych wersji zdarzenia, a tym samym osiągnięcie celów oględzin, umożliwia również zabezpieczenie odpowiedniego materiału dowodowego.

Podstawy prawne czynności oględzinowych

W aktualnie obowiązującym ustawodawstwie karnym podstawą prawną do przeprowadzenia oględzin jest art. 207 k.p.k., w którym stwierdza się w §1, że w razie potrzeby dokonuje się oględzin miejsca, osoby lub rzeczy. Z zapisu tego wynika, że jest to czynność fakultatywna. O potrzebie dokonania oględzin decyduje prowadzący postępowanie przygotowawcze.

Obligatoryjność przeprowadzania oględzin i otwarcia zwłok wynika z art. 209 k.p.k. w każdym przypadku, jeżeli zachodzi podejrzenie przestępczego spowodowania śmierci.

Artykuł 74 § 2 i 3 k.p.k. nakłada obowiązek poddania się oględzinom ciała przez oskarżonego (podejrzanego, osobę podejrzaną), jeśli badania nie są połączone z naruszeniem integralności ciała.

Artykuł 192 §1 nakłada obowiązek poddania się oględzinom ciała przez pokrzywdzonego, jeśli karalność czynu zależy od stanu jego zdrowia. Ponadto, zgodnie z §4 tego artykułu dla celów dowodowych, można poddać oględzinom ciało świadka, przy czym warunkiem jest uzyskanie jego zgody na przeprowadzenie tej czynności.

W artykule 228 § 1 i 2 ustawodawca określił, że przedmioty wydane lub znalezione w czasie przeszukania w toku postępowania karnego oraz znalezione podczas tej czynności, ale mogące stanowić dowód innego przestępstwa, podlegają przepadkowi lub których posiadanie jest zabronione należy poddać oględzinom.

Podstawowa zasada brzmi, że wykonywanie czynności procesowych możliwe jest dopiero po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania przygotowawczego, jednakże w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa można dokonywać oględzin nawet przed wszczęciem postępowania przygotowawczego na mocy art. 308 § 1 k.p.k. w ramach tzw. czynności w niezbędnym zakresie.

Problematykę oględzin reguluje również artykuł 43 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Informuje on, że przy przeprowadzaniu oględzin w sprawach o wykroczenia stosować należy odpowiednio przepisy art. 207, 208, 211 i 212 k.p.k.

Ocena: 5/5 (3)

[Tweetnij](#)